

1419 - 2019. 600 anys de la
municipalitat d'Argentona

ENRIC SUBIÑÀ I COLL

Enguanys, concretament el 25 d'octubre, vam commemorar els 600 anys del primer privilegi que va permetre a Argentona nomenar un Consell Municipal i tenir batlle i, per tant, poder decidir i invertir en les prioritats de la vila i dels argentonins, tot i que ni fou un camí fàcil, ni fou definitiu.

Si tirem endarrere, veiem que Argentona apareix documentalment per primer cop el 878, concretament la seva riera: «*Item domum Sancti Martini ad locum Maritimum, iuxta rivo Argentona*».1 El 1012 trobem anomenat per primer cop Argentona

com a terme parroquial i el veïnat de Pins com a vil·la: «*in ipsa Maritima, in termini sancti Iuliani, vel in villa Pins*».2 El 1016 documentem les vil·les de Viver i de Madà: «*in villa Vivario sive in villa Madani*».3 Finalment, la primera cita de la parròquia data del 1025, quan el comte de Barcelona Berenguer Ramon I ven a Guadall les Franqueses de Sant Vicenç: «*cum ipsos fevos vel franquedas de Sancto Vincencio que sunt infra parrochiam Sancti Juliani Argentone*».4

Argentona, des de l'alta Edat Mitjana, està sota dependència del castell de Burriac. Aquesta fortalesa la trobem esmentada

per primer cop el 1022, quan la comtessa de Barcelona Ermesenda l'empenyora al seu fill Berenguer Ramon I. Al cap de poc, els comtes de Barcelona venen el seu territori a Berenguer Guadall, reservant-se la propietat del castell. De totes maneres, la família Castellvell, nobles originaris del Llobregat, n'eren els feudataris i en tenien el domini eminent, i Guadall n'era el castlà, que era l'encarregat de la guarda i defensa d'un castell. A Guadall el seguiren tres generacions amb Adelaida Guadall, Guadall Guillem i Berenguer Guadall, aquest darrer anomenat "de Sant Vicenç el 1146, prenent el patronímic

El veïnat de Pins.
Postal Güell.
Arxiu Enric Subiñà

1. Fàbrega i Grau, Àngel, *Diplomatari de la Catedral de Barcelona. Vol. I. Documents dels anys 844-1000*, Arxiu Capitular de la Catedral, Barcelona 1995, doc. 3, p. 190-192.
2. Cuadrada i Majo, Coral, *El Maresme Medieval: Hàbitat, Economia i Societat, segles X-XIV*, Caixa d'Estalvis Laietana, Mataró, 1988, p. 87.
3. Salvadó i Montoriol, Joan, *El monestir benedictí de Sant Benet del Bages. Fons documental: identificació, edició i estudi. Segles X-XI*, TD (inèdita), Lleida 2012, p. 1055.
4. Carreras Candi, Francesc, *Argentona Històrica*, Centre Excursionista de Catalunya Barcelona 1891, p.101.

del castell que posseïen, ja que la capella del castell estava sota l'advocació d'aquest sant. En la seva jurisdicció s'inclouïa, des de finals del segle XI, el castell de Vilassar, el qual tenien en alou, o sigui, en ple domini i propietat.⁵

Els Sant Vicenç teixiren aliances matrimonials amb membres de la burgesia barcelonina, com ara els Marcús el 1193 o els Grony el 1228. El darrer membre del llinatge fou Berengueró de Sant Vicenç, que el 1348 va morir víctima de la pesta negra. En morir sense successió, el castell, amb el permís reial, es va posar en pública subhasta el 1352, essent el comprador en Pere des Bosc, funcionari reial i ciutadà de Barcelona, molt proper al monarca Pere el Cerimoniós. La venda comprenia, entre d'altres coses, el castell de Sant Vicenç, que tindria sota domini reial, i el de Vilassar, en lliure alou, amb llurs fortalezes, amb masos, bordes, masoveries i cases, i també prats, pastures, boscos, deveses, muntanyes, aigües, aqüeductes, vivers, fonts i els molins amb llurs casals.

Pere des Bosc compra el 1354 al rei la jurisdicció criminal o *mer imperi*, o sigui, el dret a impartir tota classe de justícia al seu territori, alhora que feia fer un capbreu de totes les seves possessions a la baronia. Pere des Bosc havia adquirit el castell com a font d'ingressos, i estava disposat a treure'n tot el profit possible. El 1361 els homes d'Argentona li van prestar homenatge a la plaça de l'església com a nou senyor del castell i el 1364 les poblacions d'Argentona i Vilassar van pagar al rei l'import pagat per des

Capella d'en Marcús, promoguda per Bernat Marcús a mitjans del XII.

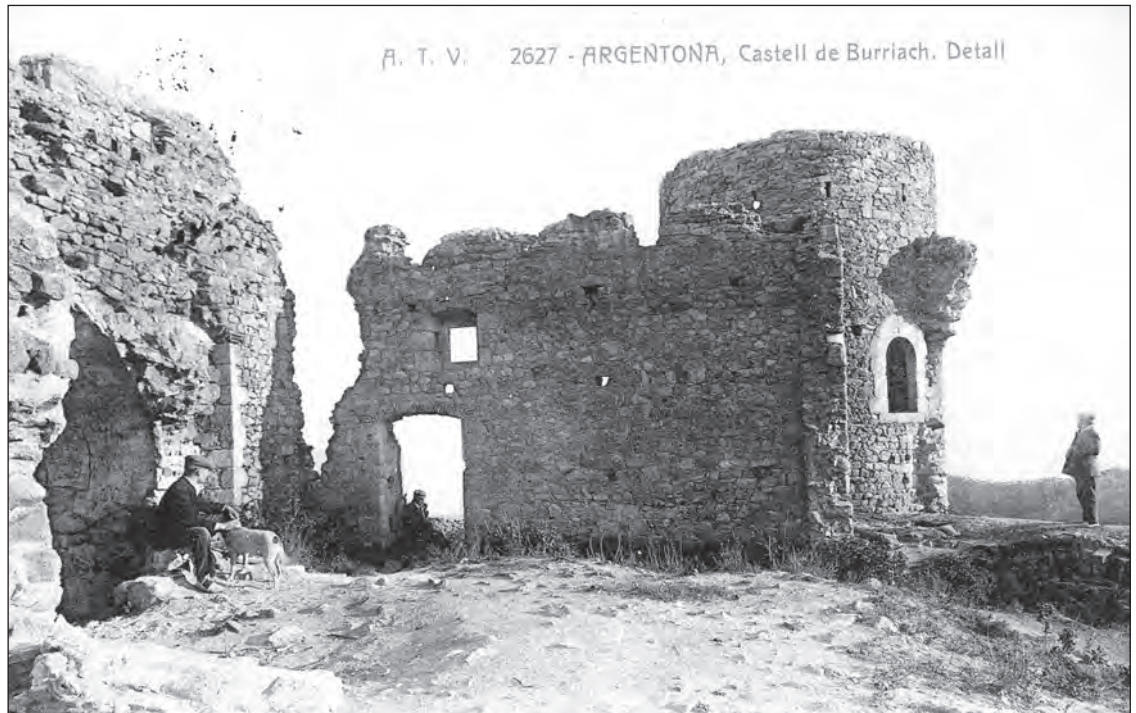
Bosc a fi que la jurisdicció criminal tornés a la Corona. Aquell mateix any, Pere des Bosc compra al monestir de Sant Marçal totes les senyories i masos que tenia als territoris d'Argentona i Vilassar, tot i que alguns d'aquests homes recorren a la justícia per evitar ser venuts al baró, plet que guanyen el 1365 i poden comprar el seu enfranchiment. El 1376, Pere des Bosc pledeja amb els vilassarencs per la prestació de les joves o jornades de treball en les terres del

senyor i el 1386 una sentència obliga als homes aloers a treballar a les obres del castell de Vilassar.⁶

El 1404, el baró obliga als homes de Vilassar a treballar en les obres de la paret de la cuina del castell, els quals insten un plet en no estar d'acord, però el 1406 la sentència els hi obliga. El 1414, es cala foc al castell del Far (Llinars) amb la participació de molts membres del sacramental de les viles del Maresme, i el 1415 és el castell de Mataró el

5. Cuadrada, Coral, *El Maresme Medieval: Habitat, Economia i Societat, segles X-XIV*, Caixa d'Estalvis Laietana, Mataró, 1988, p. 359-360.

6. Oliva, Benet, Vilassar, "Universitat i carrer de Barcelona (1419-1553). 150 anys de lluita contra la jurisdicció feudal", dins d'*Ipsa Arca* núm. 4, Vilassar de Dalt, 2000.

Castell de Burriac.
Postal ATV.
Fons MASMM

Castell de Vilassar a
l'actualitat

que s'assalta i es crema també amb la participació del sacramental.⁷ Tots aquests fets demostren com els des Bosc intensifiquen la pressió sobre la seva baronia i el malestar dels vilatans que acaben amb l'assalt a certs castells.

Malgrat que és difícil de generalitzar, les viles que estaven sota domini de la Corona solien tenir una senyoria més “tova” i bene-

ficiosa que les viles sota domini particular, ja fossin senyors laics o eclesiàstics. Per això la majoria de viles volien que fossin incorporades al patrimoni reial, i a tal efecte havien de pagar de manera total o parcial amb un donatiu a la Corona aquesta redempció o lluïció. En aquestes redempcions les dues parts hi guanyaven: la Corona perquè en el seu

moment havia cobrat per vendre unes jurisdiccions i ara en podria cobrar les rendes que suposaven amb un esforç econòmic inferior al que havien obtingut amb la venda i les poblacions perquè quedaven sota un domini teòricament menys gravós i mercès al donatiu podien aconseguir privilegis per la vila.

A inicis del segle XV, seguint

7. Salicrú i Lluch, Roser, “A foc! A foc! Assalt, incendi i destrucció del castell de Mataró per part del sacramental a mitjan segona dècada del segle XV”, dins de *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró*, núm. 60, (1998).

la tònica general d'altres poblacions, Argentona i Vilassar continuen lluitant per recuperar per al rei els castells de Burriac i de Vilassar. A tal fi, el 1419 van aconseguir del rei Alfons el privilegi mitjançant el qual retornaven a la Corona, amb el compromís del monarca d'unió perpètua a la Corona i dret de ser carrer de Barcelona si el rei intentava tornar a alienar el castell, poder percebre les imposicions durant 10 anys per fer front als crèdits demanats, poder escollir anualment el govern municipal compost per dos jurats, quatre consellers i un clavari, i també facultat per tenir Batlles Reials

per triennis, començant per Argentona i després Vilassar, que seria escollit pel rei entre tres candidats presentats pel Consell de cada Universitat, que era el nom que prenia aleshores el Consell Municipal. La població que no tingués batlle podria escollir lloctinent.

Però el 1424 una sentència reial retorna als des Bosc la jurisdicció del castell, i cap al 1452 torna a haver-hi un intent dels argentonins i dels vilassarencs de recuperar les jurisdiccions. El 1472, com a compensació pels serveis rebuts durant la Guerra Civil Catalana, el rei lliura a Pere Joan Ferrer, cavaller que va llui-

tar al seu costat, els castells de Burriac, Vilassar i Mataró, anomenant-se Baró del Maresme. Finalment, el 1480, i de manera definitiva, els castells tornen a la Corona mercès a un privilegi del rei Ferran, i l'any següent es converteix en carrer de Barcelona, que era un estatus que equiparava els argentonins al barcelonins, amb els mateixos deures i obligacions. Com es veu, el segle XV fou molt convuls, i costà molt d'aconseguir que la jurisdicció passés a mans reials, per la necessitat de diners de la monarquia que, sovint, la venia i la revenia, això sí, sempre a costa i despesa dels argentonins.

Privilegi reial del 1419¹

El document que s'ha servit és un trasllat escrit a finals del segle XVI o a principis del segle XVII pel notari Miquel Joan Amat, que el 1578 fou nomenat cavaller. Va dirigir l'Arxiu Reial entre el 1594 i el 1615. Arxiu particular de can Serra del Puig.

1419, octubre, 25 – Sant Cugat del Vallès

In Dei nomine Universis et singulis presentem paginam inspecturis pateat evidenter quod nos Alfonsius² Dei Gratia Rex Aragonum, Sicilie, Valencie, Maiorica, Sardinia et Corsica, comes Barcinona, Dux Athenarum et Neopatrie, ac etiam comes Rossilionis et Ceritanie. Quia pro parte vestri fidelium nostrorum juratorum et proborum hominum universitatis castrorum et terminorum de Vilassario et de Sancto Vincentio, nec non parrochiarum de Vilassario et de Argentona, et singularum earundem quoad nostram Regiam coronam aqua alienati existitis penitus et separati ab aliquo tempore citra huc usque et veri et fideles nostri subditi reduci cupitis salis briter et tornari fuerunt coram nostra Regia celatudine oblata capitula que sequuntur:

Molt alt e molt excellent Princep poderós señor,

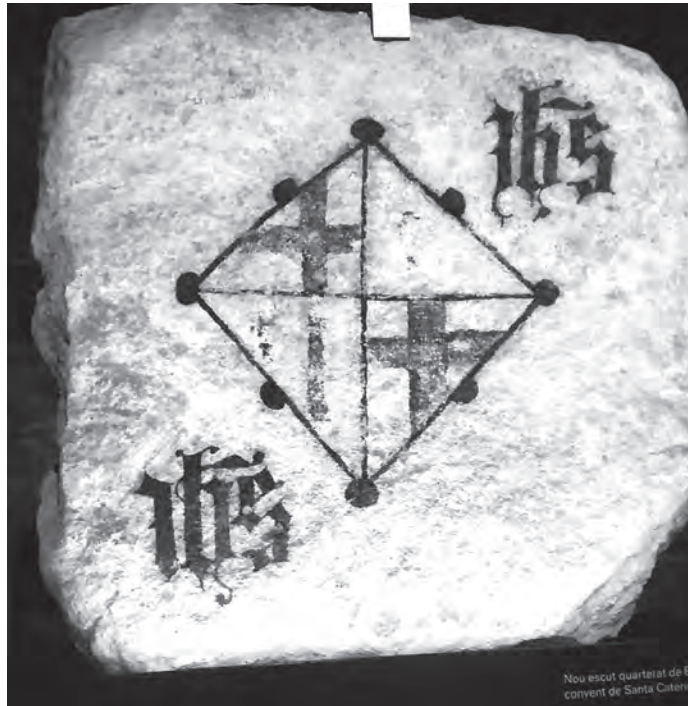
com los homens poblats en los térmens dels Castells de Vilassar e de Sanct Vicens e en les parrochies de Vilassar e de Argentona ab molts e insupportats les treballs hagen treballat e treballen incessantment. Perçó que puisquen esser units a la Reyal Corona e vostra senyoria e sia condigna cosa que los faels vassalls qui per leyal naturalesa de lur poder venen a llur señor per exalçament de sa Reyal corona sien premiats de privilegis, libertats e beneficis reials. Perçó los dits homens poblats dins los térmens e parrochies de Vilassar e de Argentona humilment suppliquen a Vos molt excellent virtuós señor e a vostra acostumada clementia que us placia atorgar als dits homens e a les dites parròquies e térmens dels dits castells de S. Vicens e de Vilassar presents esdevenidors les gracies, privilegis, libertats e beneficis següents:

Primerament suppliquen humilment que axí per lo donatiu o remença faedora dels diners propis dels

1. El 21 de març de 1419 el rei Alfons el Magnànim convocà les seves primeres Corts a la població de Sant Cugat del Vallès, i duraren fins el gener de 1420 quan es traslladaren a Tortosa.

2. Alfons el Magnànim fou Rei d'Aragó i comte de Barcelona des del 1416.

Escut en pedra de
Barcelona del segle XIV,
que es trobava al
convent de Santa
Caterina.
MUHBA

dits homens de les jurisdiccions de dits tèmens e parròquies com per remuneratió de molts e diversos treballs sostenguts per los singulars dels dits tèmens e parròquies com per diverses despeses fetes en e per la present reemençó e luició placia a vos señor molt excellent atorgar als dits homens presents esdevenidors dins los dits tèmens dels dits castells e parrochies de Argentona e de Vilassar constituïts e poblats, ordenar, statuir, jurar e prometre per utilitat e corroboratió de vostre Real Patrimoni e de la cosa pública e per special benefici dels dits tèmens e (2) parròquies com singulars de aquelles presents esdevenidors, que vos señor ne vostre primogènit ne succeydors vostres ni de vostre primogènit, Governador General e portant veus en Cahtalunya de aquells e successors de aquells o altra persona havent de açó poder no vendrets, donarets, empenyorarets, strablirets, enfeudarets ne servitut per rahó de alienatió, imposarets ni per altre qualsevol títol, contracte o causa o rahó alienarets o transportarets o separarets de la Real Corona o del comprat de Barcelona lo mer e mixtum imperi e altre qualsevol linatge de jurisdiccions dels dits tèmens dels dits castells o parròquies de Argentona e de Vilassar o alienar, separar o transportar farets o attemparets per vos o per vostres succeydors, Governador General o portant veus en Cathalunya o batles generals, tesorers o altres oficials per qualsevol altres persones directament o indirecta a tot temps o vida de algú o altre qualsevol temps, purament o conditional ab carta o sens carta de gratia o alguna altra manera

encara queu volguessets intitular o heretar primogènit vostre o segongènit o altre fill o dotar filla o filles o encara constituir en cambra a la senyora Reyna muller vostra e altres Reynes o mullers de primogèmits vostres o de dits successors. Ans los dits mer e mixt imperi e altra qualsevol jurisdicció alta e baixa, civil e criminal dels dits tèmens e parròchies demunt dites e tots drets e emoluments e integrats llurs sien ab lley pactionada, incorporats o incorporades en per tot temps e perpètuament a la corona Real de Aragó e al comprat de Barcelona, e de present vos señor los incorporats e units aquells axí en tal forma que quisquis sia Rey de Aragó o compte o señor de Barcelona harà ésser e sia en per tot temps señor immediat dels dessudits mer e mixt

imperi e de les dites jurisdiccions, axí que no puhuen ésser alientas o separats de la dita corona Real ne del comprat de Barcelona, segons desús es dit encara que preu o preus de aquells en tot o en partida del comtat de Barcelona ne los vostres regnes o terres o alguns de aquells sen sepés o pogués restaurar o per altre qualsevol cas maior o menor dels desús expressats, e si lo contrari era fet o attentat de fer per vos señor o per vostres succeydors o per altres qualsevol persones (3) pretenents de açó haver poder ab lo present contracte o ley pactionada e jurada, volets e ordenats ara e per tot temps perpètuament que aquells o aquelles que volrien comprar o adquirir per qualsevol manera los dits mer y mixt imperi e qualsevol jurisdicció alta o baixa, civil o criminal o altra qualsevulla o de aquell dins los dits tèmens o parròquies de Argentona e de Vilassar o alguna o alguns de aquells o de aquelles ipso facto que ho attentaran fossen o sien bares e traydors e de pena de baria o trayció hagen ésser punits per vos señor o per vostres succehidors, ço és que perdan persona e béns de la qual pena no puga ésser feta remissió per vos señor ni per vostres succehdors ni per primogènit vostre ne altres oficials vostres o seus sens licentia o exprés consentiment de les dites universitats e parròquies demunt dites e de tots los singulars de aquelles presents esdevenidors, que tals persones que hauran attentat de adquirir los dits mer e mixt imperi o altres jurisdiccions demunt dites o algunes de aquelles les dites universitats o singulars de aquelles pre-

sents esdevenidors puxen defendre lo present privilegi e possessió de aquell e la possessió seu quasi dels dits mer e mixt imperi e altres jurisdiccions demunt dites ab armes e sens armes, axí que sien tal defenció se esdevenien nafres o morts o altres damnatges en béns o en persones que aquelles o aquells quels farien ols darien no sien tenguts ni puixen esser detinguts en judici o fora judici, ans sien totalment quits sens incorriment de alguna pena declarant ara per llavors e llavors per ara, vos señor per vos e per vostres succeydors les dites nafres e mataments e damnatges esser fets e fetes en cas li est e per mes havent ho per justicia, defensió, les quals coses ab la deffentió demunt dita que pot esser feta contra totes persones havent los officials vostres en tal cas per privades persones, ço és si volen donar o lliurar possessió vel quasi de les coses damunt dites tot temps o de alguna de aquelles en lo acte de donar o lliurar abans e après tottemps que les dites universitats dels dits térmens e parròquies e singulars de aquelles la present concessió e ley paccionada e privilegi serà o seran attentada o attentades violar e més volets ordenats e statuits perpetualment per vos e per vostres succehidors, (4) fets e constituïts les dites universitats dels dits térmens, parròquies de Vilassar e de Argentona e los fets e los constituïts carrer e membre de la ciutat de Barcelona, que la dita ciutat de Barcelona de continent ara per llavors e llavors per ara o de qualsevulla altres persones attentades o començades de assaiar o de attentar ab les coses de aquest seguides fossen ipso jure et facto jurites casses e nulles e vanes e de ninguna eficàcia e valor que en aquell cas vos señor o vostres succehidors si requests ne serets ho revocarets dins un mes, ara per llavors e llavors per ara, o per qualsevulla altres persones que si lo contrari per vos señor o per vostres succehidors o per qualsevulla altres persones pretenents de açó haver poder serà o serà esdevenidor attentat per vostra senyoria o dels vostres succeidors los puixa rebre en carrer o membre de la dita ciutat. E que placia a vos señor, per vos e per vostres succehidors de pronuntiar fent declaració de dret en la qual fase part vostre fisch de una part e los señors de les dites universitats dels dits térmens e parròquies e los succehidors llurs en nom de aquells que lo present privilegi, concessió e ley paccionada son prohibitius de tota translatió e alienatió e que la dita Real Corona e comtat de Barcelona son inseparables. E si per ventura, per qualsevoleon manera o causa per vos o vostres succehidors o per altre en nom o per part vostra o llur o altres qualsevulla persones los dits mer e mixt imperi e altres

jurisdiccions damunt dites en tot o en partida eren de fet alienat o alienades en les sobredites persones o en altres semblants o en altres de qualsevol preeminència, dignitat, condició o stament, sien les dites coses eren separades de la dita Real Corona e del comtat de Barcelona e de les dites universitats dels dits térmens e parròquies e singulars de aquelles presents esdevenidors aquell tal aquí la dita alienatió seria feta a son procurador haguessin sens contradicció alguna o ab contradicció presa pcessió pacífica de les coses en elles alienades e que ho hagués dentegut o posseït per temps de un any (5) o per maior o per menor temps vos señor, per vos e per vostre succehidors ab lo present contracte e ley paccionada e jurada volets, statuhits e ordenats les dites universitats dels dits térmens e parròquies e als singulars de aquelles presents esdevenidors perpètuament atorgats ara per llavors e llavors per ara los donats plena facultat e licentia e potestat que les dites universitats dels dits térmens e parròquies e los singulars de aquelles presents esdevenidors no contrastant los dits homenatges e sagrament ni altres qualsevol coses encara que haguessin renunciat al present capítol e a tots drets fahents per ells e en llur favor introduhits pusquen e vallen tota vegada quant volran de dia o de nit, ab armes o sens armes, expellir totalment de les dites jurisdiccions mer e mixt imperi e del exercici, possessió o quasi de aquels o aquelles que en tot o en partida adquisits haguessin en expellir los dits térmens e parròquies e encara nafrar e ocuirà aquell tal adquisidor o adquisidors dels dits mer e mixt imperi e jurisdiccions damunt dites en tot o en partida e muller o mullers, fills e filles, procuradors o fiscals o família llur e de llurs succehidors e açó sens incorriment de alguna pena e que per la dita expulsió, nafres o morts no puguen ja més per persona del mont ésser convinguts en judici o fora judici. Ans vos señor, per vos o vostres succehidors, ara per llavors e llavors per ara, absolets les universitats dels dits térmens e parròquies presents esdevenidors de tota fidelitat e de tot domini e senyoria de aquells ells ne fets remissió general e perpetual declarant per vos señor e per vostres succehidors la dita expulsió o expulsions, nafres e morts ésser fets e fetes en cas lícit e permès. E que plau a vos señor e consentits per vos e per vostres succehidors que lo present privilegi, concessió e ley paccionada sia dictat o dictats en quant comprenen tota prohibició de alienatió tant llargament e bastant com se poran dictar a profit e utilitat de les dites universitats dels dits térmens e parròquies de Argentona e de Vilassar e dels

singulars de aquells present esdevenidors així contra vos señor com contra (6) totes altres persones del món. Plau al señor Rey.

Item que placia a vos señor atorgar a les dites Universitats dels dits tèrmens e parrochies presents esdevenidors les imposicions segons los altres llochs o ciutats de Cathalunya les han quant és segons la forma de imposar aquelles duradores per spay de deu anys e açó per revendre los censals que han venuts o vendran per rahó de la dita luició e per les messions per aquesta rahó fetes o fahedores e de aquelles daran compte de dos anys en dos anys a vostre Batlle general de Cathalunya per veure en quins usos seran convertidors. Plau al senyor Rey.

Item suppliquen los dits homens que sia mersè de vos señor de atorgar als dits homens presents esdevenidors que lo dimars de pascha primer vinent puiuen elegir quatre jurats e vuyt concellers, ço és dos jurats e quatre concellers de la parrochia de Argentona e dos jurats e quatre concellers de la parrochia de Vilassar, qui sien a regir e administrar los bens públichs e emoluments e altres coses públiques dels dits tèrmens e parrochies. E lo dit jorn puguen elegir dos clavaris o bossers, un per la parrochia de Vilassar, altre de la parrochia de Argentona, qui sien rebedors de totes pecúnies, provenits o procceynts de les imposicions, decenes, talles o altres drets pertanyents, acollir o llevar als dits homens e que puxen haver o tenir caxa o caxes comunes. E que en la forma devall inserta per supportar los càrrechs comuns dels dits tèrmens e parrochies puiuen vendre censals o violaris ab carta de gratia en aquelles persones que volran e per aquel preu o preus que poran y que puxen tallar particularment o en altra manera e fer deens, vintens o redelmes e aiustarse ensemps una vegada e moltes e tota vegada que ben vist serà als dits jurats sens incorrimment de algunes penes presents en los ajusts que faran e consentint en los dits tall e decenes que imposaran e licentia dels dits censals o violaris donant segons les necessitats imminents lo balle general vostre, e que placia a vos señor atorgar a les dites universitats dels dits tèrmens e parròquies e singulars de aquelles que en continent com per nom de vostra senyoria serà pressa possessió de les dites jurisdiccions e los presents capítols hauran compliment si abans o après del dit dia del dimars de (7) Pasqua les dites universitats dels dits tèrmens e parrochies e los singulars de aquelles puiuen seu dero-

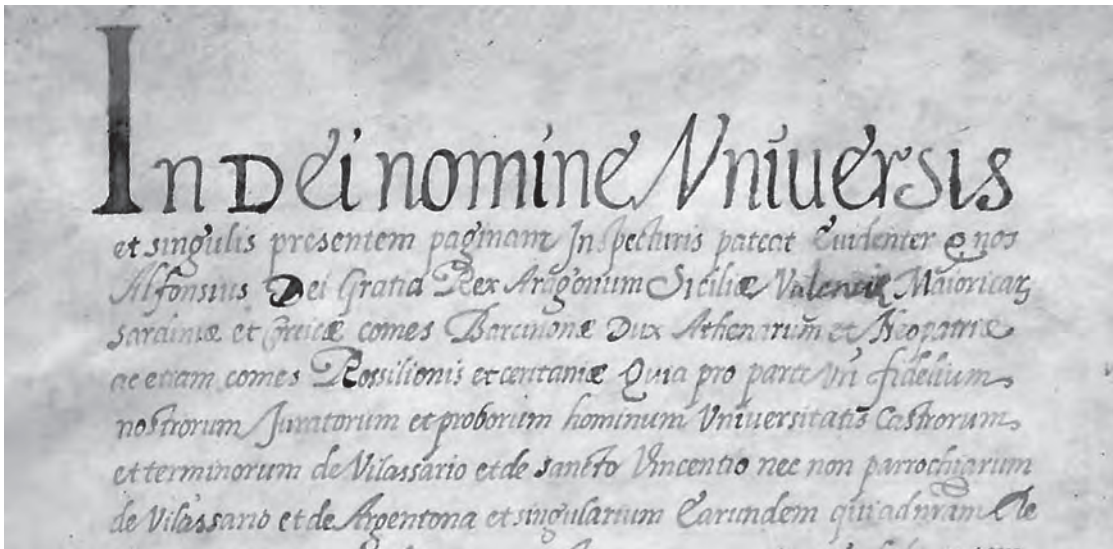
gatió del dit privilegi fer electió dels dits jurats e concellers e clavaris o bossers, los quals jurats, concellers e clavaris o bossers hagen a fer sagrament e homenatge de algun altre oficial Rey al vostre de usar bé e lealment segons en ciutats e vile Reals és acostumat. Plau al señor Rey.

Item que plàcia a vos señor atorgar als dits hòmens presents o sdevenidors que los dits clavaris o bossers en lo comensament ans que puiuen usar hagen assegurar idòniament a conexa dels dits quatre jurats e vuyt concellers de bé administrar les pecúnies e altres coses que pervindran o pervenir deuran en llur poder. E que a la fi del any de llur regiment daran bon compte e veridir als dits quatre jurats e vuyt concellers e clavaris e bossers qui llavors sien a la fi del temps de la llur administració elegits, e que restituhiran e tornaran als novells clavaris tot so quant ells e cascú dells serà trobat deure restituir e tornar e en la forma demunt dita cascun any se haja a fer la electió de dits quatre jurats e vuyt concellers e clavaris o bossers. Plau al señor Rey.

Item que plàcia a vos señor de lloar e aprovar, ratificar y confirmar lo syndicat lo qual los hòmens de les universitats dels dits tèrmens e parrochies de Argentona e Villassar de consentiment e licentia de la molt Ille. Señora Regina³ loctinent general vostra han fet e ferat. E que per compliment del dit syndicat los manets totes lletres e cartes en açó necessàries. Plau al senyor Rey.

Item que plàcia a vos señor segons podets e havets acostumats e havets atorgat dins les vegaries de Barcelona e de Vallers, als habitants de Montornès e Dosrius, en la remença ques feu de certes jurisdiccions dels dits tèrmens, que cascun trienni los hòmens de les universitats e parrochies hagen alegir tres homens, ço és lo primers any tres de la parrochia de Argentona e lo trienni après següent tres hòmens de la parrochia de Vilassar, los quals hagen a presentar a vos señor (8) o a vostres successors o al balle general de Cathalunya o a son lloctinent o en absèntia llur al veguer de Barcelona. E que vos señor e vostres succehidors e lo dit balle o veguer prengats, elegescats la un dels dits tres hòmens en ésser balle de les universitats dels dits tèrmens e parrochies e que lo dit balle ab voler dels singulars de les dites universitats puiuen crear un lloctinent en la una de les dites parrochies de Argentona e de Vilassar en la qual no haurà o tindrà sa pròpia

3. Maria de Castella, esposa d'Alfons el Magnànim, era fill del rei de Castella Enric III, i fou virreina durant les llargues absències del rei a la Mediterrània.

Encapçalament del privilegi.

habitació, e que de continent abans que regesquen hagen de assegurar los dits balle e loctinent de tenir taula segons que fan tots los officials reals e que plàcia a vos señor de atorgar als dits hòmens que home de paratge ni home que no sia dels dits tèrmens no pusca regir e administrar la dita ballia, lo qual batle pusca e haia poder de exercir en les dites universitats dels dits tèrmens e parrochies de Argentona e de Vilassar, sens emperò preiudici del veguer de Barcelona tota jurisdicció de mer e mixt imperi e altra qualsevol en nom e veu de vos e de vostres successors, ab consell de algún juriste segons volen les constitucions de Cathalunya, e que ningun home stranger o privat per maleficis que hagen perpretat dins los dits tèrmens e parròquies no puixen ésser trets per ningun oficial vostre ans que per los batles o oficial del dit terme per lo veguer de Barcelona sia absolt, condemna e que lo dit balle dels emoluments del dit offici que exiran haia per any per sos treballs deu lliures e lo loctinent cent sous e del restant respongue a vostra balle general. Plau al señor Rey.

Item suppliquen a vos señor que es placia e sia vostra mersè atorgar a las ditas universitats dels dits termens e parròquies e als singulars de aquelles remissió general de tots delictes e crims sens emperò interesser de part privada però que no sien entesos ni compresos aquells qui són concontravenguts a la remensa o luitió de les dites jurisdiccions. Plau al señor Rey.

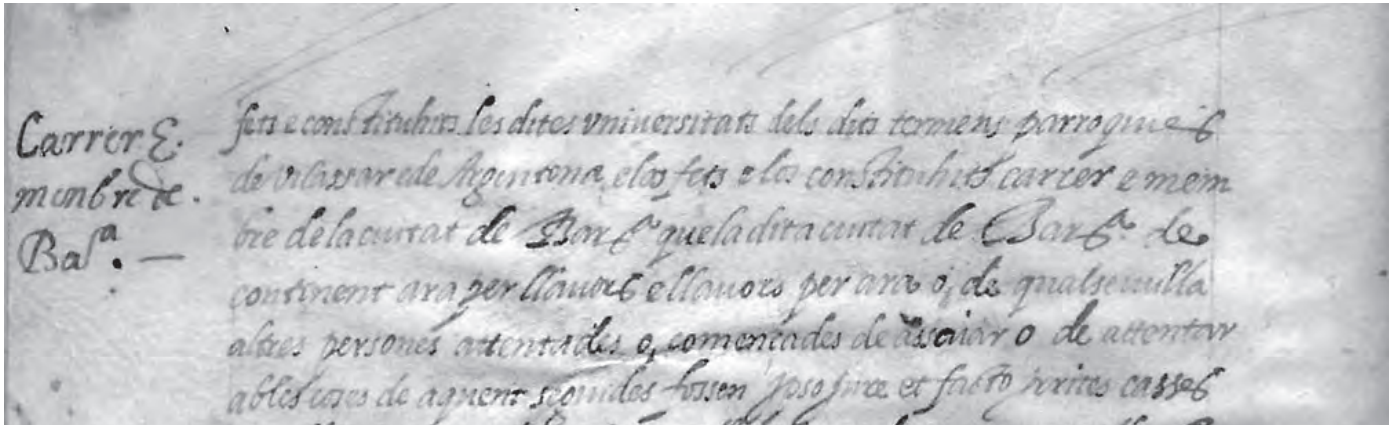
Item suppliquen les dites universitats dels dits tèrmens e parròquies e los singulars de aquelles que plàcia a vos señor per vostres succeydors lloar, aprobar e confirmar als dits hòmens de les universitats dels

dits tèrmens e parròquies e singulars de aquelles presents esdevenidors tots privilegis, llibertats e franqueses atorgades dells e a llurs predecessors en llur favor per vostres Ills. predecessors e ancara tots bons costums e usos de les dites universitats dels dits tèrmens e parròquies, axí estatuts com no estatuts. Plau al señor Rey si et pro ut han de aquells usats.

(9) Molt alt e molt excellent Princep poderós señor complint vos totes e sengles coses desús explicades les dites universitats dels dits tèrmens e parròquies e los singulars de aquelles per fer servey a la vostra gran senyoria e per sguard de les dites concessions, llibertats, privilegis e altres coses desús contengudes de llur pròpia pecunia faran la dita luitió e remçó dels dit mer e mixt imperi e altres jurisdiccions e pagaran totes missions per aquesta rahó fetes e fahedores. Lo señor rey accepta la perferta els fa moltes gràcies.

Item suppliquen las dites universitats dels dits tèrmens e parròquies e singulars de aquelles per si o per llur succeydors que plàcia a vos señor, per vos e per vostres succehidors, atorgar e provehir que les presents capítols o de cascú de aquells sien fetes carta o cartes publiques llargament dictades a tot profit e utilitat de les dites universitats de dits tèrmens e parròquies e singulars de aquelles presents e sdevenidors a conexensa de un jurista elegidor per les dites universitats dels dits tèrmens e parròquies e del vostre balle general de Cathalunya. Plau al señor Rey.

Ad supplicationem per humilem pro vestri parte humiliter nobis factam capitula ipsa et quolibet ipsoritur juro tamen responciones per nos eis factas in fine cuiuslibet eorum, laudamus et aprobamus, concedimus et affirmamus ac juramus per dominum Deum

Fragment on s'esmenta
que Argenton passà a
ser carrer de Barcelona

et eius sancta quator evangelia tacta per nos corporaliter in posse scriptoris et notarii infrascripti hac a nobis recipientis, paciscentis et stipulantis legitime quo ea vobis et vestris tenebimus, complebimus et observabimus nostri successores tenebunt, complebunt et observabunt juxta responsiones earundem ut in dictis capitulis continetur.

Mandantes per hanc eandem de certa scientia et expresse in dito infrati Joanni duci montis albi⁴ et Petro⁵ fidelis frati nostro charissimo omnisque regnorum et terrarum nostrarum generali gubernatori eiusque vices gerenti in Cathalonia Principatu, Vicario et baiulo Barchinona, ceteris officialibus et sub dictis nostris et dictorum officialium locatenentibus, presentibus et futuris que capitula supradicta et uniusquod que ipsorum juxtaresponsiones predictas vobis hominibus dictarum universitatum castrorum parrochiarum pradicatarum presentibus et futuris perpetuo teneant et observent teneris et observari inviolabiliter faciant per quoscunque et non contraveniant vel faciant aut aliquem contra facere vel venire permittant aliqua ratione seu causa in cuius res testimonium presentem cartam nostram fieri et sigillo nostro impendenti iussimus communtri.

Datum in villa Sancti Cucufatis Vallensis vigesima quinta die octubris anno a nativitate domini millesimo quadringentesimo decimonono, regni nostro quarto.

Signum Alfonsi Dei Gratia Regis Aragonum, Sicilia, Valentia, Maioricarum, Sardinia et Corcica, comitis Barchinona, ducis Atenariam et Neopatria ac etiam comitis rossilionis et Ceritania qui pradicata

laudamus et juramus Rex Alfonsus. Testes sunt qui presentes ad predicta fuerunt Raymundus Xetmar, maiordomus, Gabriel Bisbal, uxerius milites et Franciscus Daminyó, secretarius dicti domini Regis.

Signum mei Mathei Justi, scriptoris deicti domini Regis auctoritate regia notari publici per totam terram et dominationem suam qui premisis inter furi dedicti domini Regis mandato in hanc publicam formam redigens scribi feci et clausi cum letris rasis et correctis in lineis prima que alibi in eadem quia pro parte vestri fidelium Nostrum juratorum et bonum hominem et albi in eadem ad nostram Regiam coronam aqua alimentari extistis peniens et separati ab aliquo tempore citra uc usque et veri et fideles nostri subdictus iiii duci cupitis salubriter et tornari vi et viii et xv Bari xviii^o te xxvi neserets et alibi in eadem eme xxxviii ex et alibi in eadem ex xxxviii^o vos xl segons xli deu xliiii de Argenton e dos jurats e clavaris, concellers de la parrochia de Vilassar que servi a regir e administrar los béns públics e emoluments e altres li te lxxiii et alibi in e adences lxxiii señor Rey lxxviii scriptoris et in linea testium Darinyó secretarium dominis rex mandavit mihi Mathei Justi in cuius posse firmant et juravit.

Signum meum Michaelis Joan Amat, S. C. Et R. Magestatis escrib. Mandati archivary per totam terram et dictionem suam notarii publici Barcinona populat, qui exemplum huius modi ni precedentibus quinq; pergameneo foleis presenti computato sump-tum a suo originali regesto serenissimi Alfonsi quarti Dei nominis regis Argagonum, gratiarum septimo a folio eiusdem lii protitulato in regió archivo recon-dito et custodito per alium scribi feci et clausi.

4. Joan II, Duc de Montblanc, germà del rei Alfons el Magnànim, que a partir del 1458 fou comte de Barcelona.

5. Pere d'Aragó, virrei de Sicília, germà petit del rei Alfons el Magnànim.